

РЕШЕНИЕ

№ 110

гр. С.З., 19.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С.З., II ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети февруари през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Румяна Б. Пенева

Членове: Иванела Ат. Караджова
Трифон Ив. Минчев

при участието на секретаря Стефани Хр. Чапанова като разгледа докладваното от Румяна Б. Пенева Въззивно търговско дело № 20255501000484 по описа за 2025 година

Производството е образувано по въззивна жалба на Л. Д. Т. срещу Решение №743/09.10.2025г., постановено по гр.д. №2820/2024 г., по описа на Районен съд – К., с което съдът отхвърля като неоснователен предявения от Л. Д. Т., ЕГН ***** срещу „К.” ЕООД, ЕИК ** осъдителен иск за връщане на сумата 145,90 лева, платена без основание по сключен между „К.” ЕООД, и наследодателя на ищцата - Р.П.Н. договор за потребителски кредит №959679/09.11.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

Във възввината жалба са наведени доводи за незаконосъобразност на обжалваното решение, изложени са съображения и оплаквания в жалбата, направено е искане да се отмени обжалваното решение като неправилно и незаконосъобразно.

В законния срок е постъпил писмен отговор от страна на въззиваемия, в която е взето становище, че жалбата е неоснователна, а решението е законосъобразно и правилно, изложени са подробни аргументи в тази връзка, направено е искане да е отхвърли жалбата и да се потвърди

първоинстанционното решение. Претендират се разноси.

Окръжен съд – гр. С.З., в настоящият състав, след като обсъди данните по първоинстанционното и въззивното производство, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивната инстанция дължи проверка за валидността на решението, за неговата допустимост, в обжалваната част, а за правилността му единствено на въведените в жалбата основания.

При изпълнение правомощията си по чл.269 ГПК настоящият въззивен състав намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

По отношение правилността на обжалваното решение съдът намира следното:

Пред първоинстанционния съд е предявен осъдителен иск срещу „К.” ЕООД за връщане на сумата 50 лева, платена без основание от наследодателя на ищцата по договор за потребителски кредит № 959679 от 09.11.2023 г., ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на исковата молба – 31.10.2024 г. до окончателното изплащане на сумата. В съдебно заседание на 08.10.2025 г. съдът е допуснал изменение на размера на предявения иск от 50 лв. на 145,90 лв.

С отговора на исковата молба ответникът оспорва иска по основание и размер, като моли същият да бъде отхвърлен като неоснователен.

Видно от приетото като доказателство по делото удостоверение за наследници № 163/2024 г., издадено от Кметство с. А., общ. П, Р.П.Н., с ЕГН *****, е починала на 04.08.2024 година, вдовица, като е оставила двама наследници по закон - дъщеря Л. Д. Т. и син Д.Д.Д..

По делото не е спорно, че на 09.11.2023 г. между Р.П.Н. (б.ж. на гр. К., починала на 04.08.2024 г.) и „К.” ЕООД е сключен договор за потребителски кредит № 959679/09.11.2023 г., по силата на който на Р.Н. е предоставена в заем сумата 400 лева, при фиксиран лихвен процент по заема 47%, годишен процент на разходите - 57,94% , със срок на погасяване 11.03.2024 г., на 4 месечни вноски - първата в размер на 15,67 лв. и три по 143,91 лв. при предоставено обезпечение, като общата сума е в размер на 447,40 лв. При

липса на одобрено обезпечение погасителната вноска е в размер на 159 лв. месечно и обща сума за плащане – 545 лв.

Видно от заключението на приетата в първоинстанционното производство съдебно-счетоводна експертиза, сумата по Договор за потребителски кредит №959679/09.11.2023 г., е предоставена на кредитополучателката. При извършената от вещото лице проверка в счетоводството на „К.” ЕООД е констатирано, че по Договор за потребителски кредит №959679/09.11.2023 г., Р.П.Н. (б.ж. на гр. К.) е заплатила четири погасителни вноски, както следва:

1. Внесена сума в размер на 68,90 лв. / включва 0,00 лева главница + 15,67 лева лихва + 53,23 лева неустойка/, която е осчетоводена на 11.12.2023 година.

2. Внесена сума в размер на 159,00 лв., / включва 128,24 лева главница + 15,67 лева лихва + 15,09 лева неустойка/, която е осчетоводена на 08.01.2024 година.

3. Внесена сума в размер на 159,00 лв. / включва 133,27 лева главница + 10,64 лева лихва + 15,09 лева неустойка/, която е осчетоводена на 08.02.2024 година.

4. Внесена сума в размер на 159,00 лв. / включва 138,49 лева главница + 5,42 лева лихва + 15,09 лева неустойка/, която е осчетоводена на 11.03.2024 година..

Общо платената сума е в размер на 545,90 лева и включва 400,00 лева главница, 47,40 лева лихва и 98,50 лева неустойка.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

Предявеният иск е допустим, доколкото лицето, което го предявява е наследник на страна по договора, за която винаги е налице правен интерес, доколкото чрез уважаване на претенцията би се върнало имуществено право в патримониума на наследодателя й.

Сключеният между наследодателката на ищцата - Р.П.Н. и „К.” ЕООД договор има характеристиките на договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 от ЗПК, спрямо който са приложими специалните изисквания на ЗПК и ЗЗП.

В решенията по дела С-40/08, С-137/08, С-168/05, С-240/98, С-243/08, С-244/98, С-397/11, С-415/11, С-472/11 и С-618/10 е прието, че Националният съд е длъжен служебно да преценява неравноправния характер на договорните клаузи, попадащи в приложното поле на Директива 93/13/ЕИО. В решения по дела С-618/10, С-243/08, С-472/11, С-397/11 е прието, че националният съд е длъжен да разгледа въпроса за неравноправните клаузи, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства.

Съгласно Тълкувателно решение № 1/2020 г. от 27.04.2022 г. по Тълкувателно дело № 1/2020 г. ОСГТК на ВКС, Съдът е длъжен да се произнесе в мотивите на решението по нищожността на правни сделки или на отделни клаузи от тях, които са от значение за решаване на правния спор, без да е направено възражение от заинтересованата страна, само ако нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства. В мотивите на решението изрично е посочено, че с новелата на чл. 7, ал. 3 от ГПК (ДВ, бр. 100/2019 г.) се предвижда изрично задължение на съда да следи служебно за нищожността по чл. 146, ал. 1 от Закона за защита на потребителите, произтичаща от неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител.

Същевременно в т. 1 по дело С-472-11 е прието, че за да може да изведе последиците от констатирането на неравноправния характер на договорна клауза, националният съд, който е направил служебно тази констатация, не е длъжен да чака потребителят, който е информиран за правата си, да направи изявление, с което иска отмяна на посочената клауза. А в т. 2 от решение по дело С-243/08. е прието, че националният съд е длъжен да разгледа служебно неравноправния характер на договорна клауза, когато са налице необходимите за това правни или фактически обстоятелства. Когато счете клаузата за неравноправна, **той не я прилага, освен ако потребителят се противопостави на това.**

Видно от чл. 18, ал. 1 от договора за кредит, заемателят дължи и неустойка в размер на 98,50 лева, в случай, че не осигури обезпечението, посочено в чл.6 от договора, а именно: поне едно от двата вида обезпечение - безусловна банкова гаранция, издадена от лицензирана в БНБ търговска банка, обезпечаваща задължение в размер на общата сума за плащане по договора за кредит, включително договорената главница и лихва или

поръчителство на едно или две физически лица с трудово възнаграждение в размер на най-малко 7 пъти размера на минималната работна заплата за страната при един поръчител и с трудово възнаграждение в размер на най-малко 3 пъти размера на минималната работна заплата за страната при един, които да не са поръчители по други договори за кредит.

Настоящият състав намира, че клаузата за неустойка противоречи на добрите нрави, тъй като е уговорена извън присъщите ѝ обезщетителна и обезпечителна функции. Неустойката представлява предварително определено обезщетение за вредите, които могат да настъпят, но в настоящия случай нейният размер не кореспондира с евентуалните вреди от неосигуряване на обезпечение, тъй като реални щети за кредитора биха настъпили едва при неплатежоспособност на главния длъжник. По този начин се създават предпоставки за неоснователно обогатяване на заемодателя за сметка на потребителя, като по същество представлява оскъпяване на кредита и добавка към възнаградителната лихва.

На следващо място, с клаузата за неустойка се установяват условия, на които потребителят обективно не може да отговори – изискването за осигуряване на поръчител с осигурителен доход в размер на най-малко седем пъти минималната работна заплата за кредит от само 400 лева. На практика такава клауза прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията и до неоснователно обогатяване на кредитора. Уговорена по този начин клаузата накърнява договорното равноправие и е в разрез с изискванията за добросъвестност.

Предвид изложеното, клаузата на чл. 18, ал. 1 от договора за потребителски кредит, с която е уговорена неустойка при непредоставяне на обезпечение, е нищожна като противоречаща на добрите нрави.

На следващо място, съгласно процесния договор за кредит на кредитолочателя е предоставена в заем сума от 400 лева, при уговорен ГЛП в размер на 47 %. В практиката си ВКС приема, че противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а за обезпечени кредити-двукратния размер на законната лихва (в този смисъл решение №906 от

30.12.2004 г. на ВКС по гр. д. № 1106/2003 г., II г. о., Определение № 527 от 9.06.2022 г. на ВКС по гр. д. № 151/2022 г., III г. о., ГК. Решение № 378/18.05.2006 г. по гр. д. № 315/2005 г. на ВКС, 2-ро г. о.; Решение №1270/09.01.2009 г. по гр. д. № 5093/2007 г. на ВКС, 2-ро г. о.; Определение 901/10.07.2015 г. по гр. д. № 6295/2014 г. на ВКС, 4-то г. о и др.)

С оглед изложеното, настоящият състав намира, че клаузата, с която е уговорен процент на възнаградителна лихва – 47 % също е нищожна като противоречаща на добрите нрави. Накърняване на добрите нрави е налице, когато договорната свобода се използва от едната страна, за да възложи на другата несъразмерни тежести, като се възползва от по-неблагоприятното ѝ положение. Уговореният размер на възнаградителната лихва нарушава принципа за справедливост в гражданските и търговските отношения. В случая кредиторът се е възползвал от затрудненото положение на потребителя и е уговорил лихва, която му позволява да получи като възнаграждение сума, надхвърляща трикратния размер на законната лихва за съответния период.

Поради това, че нищожните уговорки не произвеждат никакво действие, следва да се приеме, че лихва не е уговорена между страните по процесния договор и такова задължение не е възникнало за кредитополучателя.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че общо платената сума по кредита е в размер на 545,90 лева и включва 400,00 лева главница, 47,40 лева лихва и 98,50 лева неустойка. С оглед нищожността на клаузите за неустойка и договорна лихва, заплатените по тези клаузи суми на основание чл. 55, ал. 1, предложение първо ЗЗД подлежат на връщане.

С оглед на разпоредбите на чл. 5, ал. 1 от Закона за наследството, постановяващи съответно, че децата на починалия наследяват по равни части, то от подлежащата на връщане сума в размер на 145,90 лева на всеки от наследниците се дължи по 1/2 част, възлизаща на 72,95 лв., поради което предявеният иск от наследницата следва да бъде уважен до този размер.

С оглед изложеното, обжалваното решение следва да бъде частично отменено, като следва „К.“ ЕООД, ЕИК ** да бъде осъдено да заплати на Л. Д. Т. сумата 72,95 лв., представляваща част от неоснователно платена от наследодателката ѝ Р.П.Н. сума по договор за потребителски кредит №959679/09.11.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

По отговорността за разноски:

От представените по делото доказателства се установява, че на ищцата е предоставена безплатна правна помощ по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАдв. Съгласно посочената разпоредба, адвокатът, оказващ безплатно адвокатска помощ, има право на адвокатско възнаграждение, ако се касае за случай по чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА и ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски. С решение от 25.01.2024 г. по дело С-438/22 на СЕС е прието, че Наредба № 1/2004 г. за МРАВ е равнозначна на хоризонтално определяне на задължителните минимални тарифи, забранено от чл. 101 от ДФЕС, имащ директен ефект в отношенията между частноправните субекти и пораждащ правни последици за тях, поради което се явява нищожна. В този смисъл съдът е свободен да определи размера на дължимото адвокатското възнаграждение по своя преценка, съобразявайки се с приетите до настоящия момент критерии – фактическа и правна сложност на делото, обем на осъществената правна защита – написване на искова молба или подаване на отговор, явяване в съдебни заседания, представяне или не на писмени бележки по делото, както и броя на проведените съдебни заседания.

В случая, представлявящата ищцата адв. И. е представила бланкова искова молба, не се е явила в нито едно от проведените открити заседания по делото и не е упражнила своевременно процесуалните права на подзащитната й. С оглед фактическата и правна сложност на делото и извършената от адвоката работа, адвокатското възнаграждение на представлявящата ищцата Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ следва да бъде определено в размер на 100 лв. с вкл. ДДС.

С оглед изхода на делото, „К.“ ЕООД следва да заплати на Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. в размер на 50 лв. с ДДС.

В първоинстанционното производство са налице данни, че ищцата е направила единствено разноски за експертиза в размер на 370 лв.

С оглед изхода на спора, „К.“ ЕООД следва да заплати на Л. Д. Т. сумата 185 лв. - разноски в първоинстанционното производство.

Ответникът не е поискал присъждане на разноски.

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът „К.“ ЕООД следва да бъде осъден да заплати в полза на Държавата, по бюджета на съдебната власт,

държавна такса за първоинстанционното разглеждане на делото в размер на 25 лв.

По разноските във въззивното производство.

Във въззивното производство на ищцата е предоставена безплатна правна помощ по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАДв.

Съобразно посочените по-горе критерии, на представлявящата ищцата Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ следва да бъде определено в размер на 100 лв. с вкл. ДДС.

С оглед изхода на делото „К.“ ЕООД следва да заплати на Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. във въззивното производство в размер на 50 лв. с ДДС.

Ответникът не е поискал присъждане на разноски във въззивното производство.

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът „К.“ ЕООД следва да бъде осъден да заплати в полза на Държавата, по бюджета на съдебната власт, държавна такса за въззивното производство в размер на 25 лв.

Съгласно чл.3-5 от Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ), решение (ЕС) 2025/1407 на Съвета от 8 юли 2025 година относно приемането на еврото от България, считано от 1 януари 2026 г. и Регламент (ЕС) 2025/1409 на Съвета от 8 юли 2025 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 по отношение на валутния курс към еврото за България, към настоящия момент официална парична единица е евро, равностойно на 1,95583 български лева. Поради това, присъдените суми следва да се превалутират по правилата на чл. 12-13 от ЗВЕРБ, тъй като решението е постановено след 01.01.2026г.

С оглед изложеното, следва обжалваното решение да се отмени в частта, с която е отхвърлен като неоснователен предявеният осъдителен иск от Л. Д. Т., ЕГН *****, срещу „К.“ ЕООД, ЕИК **, до размера 37,30 евро (72,95 лв.) представляваща част от неоснователно платена от наследодателката й Р.П.Н. сума по договор за потребителски кредит № 959679/09.11.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното

изплащане на сумата.

С оглед изхода на делото „К.“ ЕООД следва да заплати на Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. в размер на 25,56 евро (50 лв.) с ДДС.

С оглед изхода на спора, „К.“ ЕООД следва да заплати на Л. Д. Т. сумата 94,59 евро (185 лв.) - разноски в първоинстанционното производство.

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът „К.“ ЕООД следва да бъде осъден да заплати в полза на Държавата, по бюджета на съдебната власт, държавна такса за първоинстанционното разглеждане на делото в размер на 25,56 евро (50 лв.)

С оглед изхода на делото „К.“ ЕООД следва да заплати на Еднолично адвокатско дружество „Е. Г.а И.“ адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. във въззивното производство в размер на 25,56 евро (50 лв.) с ДДС.

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът „К.“ ЕООД следва да бъде осъден да заплати в полза на Държавата, по бюджета на съдебната власт, държавна такса за въззивното производство в размер на 12,78 евро (25 лв.)

Водим от горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №743/09.10.2025г., постановено по гр.д. №2820/2024 г. по описа на Районен съд – К. в частта, с която е отхвърлен като неоснователен предявеният осъдителен иск от Л. Д. Т., ЕГН ***** срещу „К.“ ЕООД, ЕИК ** до размера 37,30 евро (72,95 лв.), представляваща част от неоснователно платена от наследодателката й Р.П.Н. сума по договор за потребителски кредит № 959679/09.11.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 31.10.2024г. до окончателното изплащане на сумата, **като вместо това постановява:**

ОСЪЖДА „К.“ ЕООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С.**, да заплати на Л. Д. Т., ЕГН ***** , с адрес: гр. К., ** сумата 37,30 евро (72,95 лв.), представляваща част от неоснователно платена от

наследодателката й Р.П.Н. сума по договор за потребителски кредит № 959679/09.11.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 31.10.2024г. до окончателното изплащане на сумата.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 743/09.10.2025г., постановено по гр.д. №2820/2024 г., по описа на Районен съд – К. в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА „К.” ЕООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С.**, да заплати на Еднолично адвокатско дружество Е. Г.а И., с БУЛСТАТ **, с адрес: гр. П.**, адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. в първоинстанционното производство в размер на 25,56 евро (50 лв.) с ДДС.

ОСЪЖДА „К.” ЕООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С.**, да заплати на Л. Д. Т., ЕГН *****, с адрес: гр. К., ** сумата 94,59 евро (185 лв.) - разноски в първоинстанционното производство.

ОСЪЖДА „К.” ЕООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С.**, да заплати на Еднолично адвокатско дружество Е. Г.а И., с БУЛСТАТ **, с адрес: гр. П.*, адвокатско възнаграждение за осъщественото представителство на Л. Д. Т. във въззивното производство в размер на 25,56 евро (50 лв.) с ДДС.

ОСЪЖДА „К.” ЕООД, ЕИК **, със седалище и адрес на управление: гр. С.*, да заплати в полза на Държавата, по бюджета на съдебната власт, държавна такса за първоинстанционното разглеждане на делото в размер на 25,56 евро (50 лв.) и държавна такса за въззивното производство в размер на 12,78 евро (25 лв.)

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____